و البته رویکرد او در آموزش نیز منحصر به خود او بود.

در نهایت فصل هفتم این کتاب متعلق به جان سارکوفسکی، قدرتمندترین نظریه‌پرداز فرمالیستی است؛ کسی که تمام تلاش خود را کرد تا در مهم‌ترین نمایشگاهش، یعنی «پنجره‌ها و آینه‌ها» به بازتعریف عکاسی آمریکایی بعد از ۱۹۶۰ بپردازد و تکه‌های جداگانه این هنر را در دو دسته‌بندی غالب جای دهد. سارکوفسکی، مدیر موزه‌های هنرهای معاصر نیویورک با نوشته‌ها، مقالات و نمایشگاه‌هایی که هنرگردانی کرد، تمام تلاش خود را انجام داد تا نوعی زیبایی‌شناسی را به کرسی بنشاند که عکاسانی همچون گری وینوگراند و لی فریدلندر سردمداران آن بودند. البته او نیز مانند همه نظریه‌پردازان عکاسی، منتقدانی خاص خود را به وجود آورد.

«منتقدینِ سارکوفسکی علاقه او را بسیار محدود می‌بینند. به‌نظر آنها او فقط دل‌مشغول هنر است، نه کلیت عکاسی و همچنین به نظر آنها او به عکاسیِ هنری فقط در چارچوب فرم توجه می‌کند، نه ارتباط آن با دنیای وسیع‌تر. اما علی‌رغم این انتقادات آنها همچنان حداقل در یک پندارِ اساسی با سارکوفسکی مشترک‌اند؛ منتقدینِ او هیچ‌گاه درک او از عکاسیِ هنری به‌عنوان نوع متمایزی از عکاسی که ویژگی‌های ذاتیِ مختص خودش را داشته و به‌خاطر آن ویژگی‌ها هنر محسوب می‌شود، را زیر سوال نبردند. بااین‌حال از زمانی‌که اندیشه پست‌مدرن، از دهه ۱۹۸۰ وارد عکاسی شد، تمایز میان عکس‌های هنری و غیرهنری به مسئله‌ای اساسی بدل شد و این ایده که این تمایز بر اساس ویژگی‌های ذاتیِ تصاویر است، به‌شدت به چالش کشیده شد.»

ما در پایان این فصل با مروری سریع و مختصر از نظریه‌های پست‌مدرنیستی روبه‌رو هستیم، نظریه‌ای که طبیعتا مقابل نظریه‌های مدرنیستی قرار می‌گیرد و با توجه به نظرات نویسنده به این دلیل به کتاب اضافه شده که به‌عنوان قطب مخالف نظریه مدرنیستی، به روشن شدن بیشتر آن کمک کند. از نظر آیزینگر، نظریه سارکوفسکی نوعی پایان‌بندی برای نظریه‌های مدرنیستی بود و با ظهور پست‌مدرنیسم هم‌پوشانی داشت؛ در نتیجه این فصل، نوعی فصل جنجالی است که زدوخورد میان طرفداران دو طیف را به نمایش می‌گذارد. منتقد، ای. دی. کلمن در برابر افرادی همچون سارکوفسکی و ماینور وایت قد علم می‌کند و خود را به‌عنوان یکی از اولین منتقدان پست‌مدرنیست در تاریخ مطرح می‌سازد.

«ای. دی. کلمن اغلب به بیان مشاهدات خود درباره تاثیرات فراگیر عکاسی بر فرهنگ، برای مخاطبانِ دانشگاهی پرداخته است، چراکه به نظر او دانشگاه بهترین نهادی است که می‌تواند تمامیت عکاسی را دریابد و البته به نظر او همواره در انجام این کار ناتوان بوده است! دانشگاه با اینکه پیش‌قراول عکاسیِ هنری بوده، عموماً از تاثیراتِ وسیع‌ترِ این رسانه غافل بوده است. کلمن مخالفتی با آموزش عکاسی به‌عنوان هنر ندارد، اما از این مسئله نگران است که فقط عکاسیِ هنری در دانشگاه آموزش داده شود. به‌نظرِ او در آموزشِ عکاسی باید به جنبه‌ها و وجوه دیگر آن توجه بسیار کرد. او می‌گوید ماهیت دانشگاه ایجاد معیارهای خاص و تبلیغ آنهاست، اما این معیارها باید قابل دسترسی باشد، درحالی‌که معمولاً راکد و بی‌حاصل هستند. به‌بیان‌دیگر، این معیارهای دانشگاهی محصولی متوسط و سنتی خواهند داشت. به نظرِ کلمن خلاقیت ربطی به معیارها و قواعد ندارد، بلکه به میزانِ آشوب، خطر و تصادف وابسته است.»

در انتهای فصل آخر، منتقدان و نظریه‌پردازانی مطرح می‌شوند که بیشتر به گوش خواننده فارسی‌زبان خورده‌اند؛ منتقدانی همچون سوزان سانتاگ، آلن سکولا، داگلاس کریمپ و ابیگل سولومون گودو، افرادی که کوشیدند تا در این نقطه‌عطفِ تاریخی حرف و خوانش تازه‌ای از عکاسی ارائه دهند.

خلاصه آنکه این کتاب نه‌فقط شاخص‌ترین چهره‌ها در تعریف مدرن عکاسی را، همچون آلفرد استیگلیتز و جان سارکوفسکی، به ما نشان می‌دهد بلکه به نمایش چهره‌های جدیدی می‌پردازد که شاید تا پیش از این از نظرها مغفول مانده بود.

حسن خوبدل، مدیر نشر تماشا و زهرا داورزنی، مترجم، برگردانی روان و درخور از این کتاب فراهم آورده‌اند؛ صفحه‌آرایی خوب و سبک بودن کتاب، آن را خواندنی کرده است. نکته قابل توجه این کتاب، استفاده بسیار اندک از عکس است، امری که معمولا در کتاب‌های عکاسی دیده نمی‌شود. کتاب «اثر و استحاله» سال ۱۳۹۹، در ۵۱۴ صفحه و به همت نشر تماشا منتشر شد.

عکاسی عامه‌پسند موضوع فصل دیگری از این کتاب است و طبیعتاً اسامی آشنایی همچون ادوارد استایخن در میانه آن‌ها به چشم می‌خورد. مطبوعات عامه‌پسند و اقبال عمومی به عکاسی در این رسانه موضوعی است که در این بخش مورد توجه نویسنده قرار گرفته است

مبانی هنرهای تجسمی

۴

■ نویسنده: آرمین هوفمان
■ ناشر: آبان

آثار متنوع آرمین هافمن به دلیل تکیه بر عناصر اساسی فرم گرافیکی ـ نقطه، خط و فرم ـ شناخته شده‌اند. این کتاب در اصل تلاشی اساسا جدید برای ارائه رویکردی روشمند به چالش‌های طراحی گرافیک است. عناصر تصویر و فرم با توجه به قوانین ذاتی آنها تجزیه و تحلیل و بررسی می‌شوند. نسخه کاملا اصلاح‌شده کتابچه راهنمای طراحی کلاسیک در سال ۱۹۶۵ شامل بخش‌های جدیدی است که افکار او را با استفاده‌های تکنولوژیکی معاصر تطبیق می‌دهد.

نظریه تقابل دریدا در هنرهای تجسمی

۵

■ نویسنده: مجموعه نویسندگان
■ مترجم: اشرف‌سادات موسوی
■ ناشر: مهر نوروز

کتاب حاضر در چهار فصل به بررسی کلیات و بیان مفاهیم به کار گرفته‌شده در پژوهش، شرح مبانی نظری تقابل‌های دوگانه از منظر دریدا، تحلیل تطبیقی نظریه تقابل‌های دوتایی دریدا با تقابل در هنرهای تجسمی، و بیان انواع تقابل‌های دوتایی در تابلوی «روز و شب» موریس اشر می‌پردازد و در فصل پنجم به جمع‌بندی یافته‌ها و نتیجه‌گیری اقدام می‌کند.

گال... گال... گالری

۶

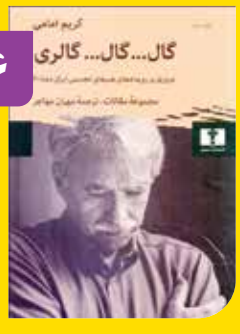

■ نویسنده: کریم امامی
■ مترجم: مهران مهاجر
■ ناشر: نیلوفر

کتاب حاضر منتخبی است از مقاله‌هایی که کریم امامی در سال‌های دهه ۱۳۴۰، به زبان انگلیسی، در روزنامه کیهان اینترنشنال می‌نوشت. کریم امامی در آن دوران می‌کوشید مهم‌ترین رویدادهای فرهنگی و هنری روز را پوشش بدهد. اصل انگلیسی این مقالات در کتابی مشروح‌تر (شامل نوشته‌هایی درباره سینما، تئاتر، ادبیات، و هنرهای تجسمی) در آمریکا به چاپ رسیده است. این کتاب برگزیده آن یادداشت‌هاست.